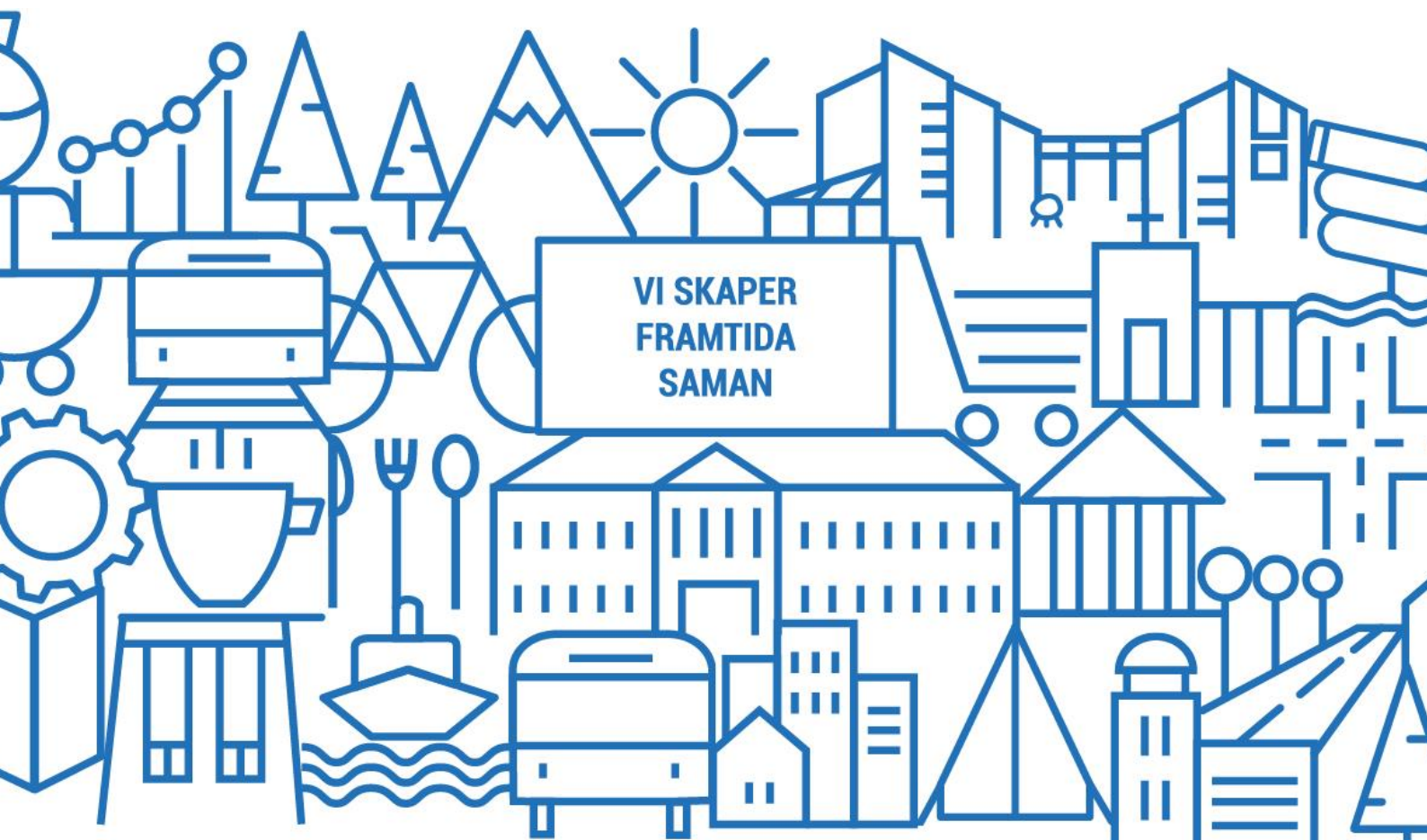

Midt-Telemark
kommune

RAPPORT
KARTLEGGING AV
FRIVILLIGHET
2020

Innhold

INNLEDNING	2
OM UNDERSØKELSEN OG RESULTATENE	3
RESULTATENE.....	4
Om organisasjonene.....	4
Medlemskap og deltagelse.....	6
Aktivitet	11
Ekstern midler	12
Betalt arbeidskraft og bruk av anlegg	15
Vurderinger.....	22
Om organisasjonene.....	22
Aktivitet	22
Dugnad vs. ansatte	22
Anlegg.....	23
Tilskudd	23
Samarbeid frivillighet og kommune	23
Oppsummering – viktige funn	24
Konklusjoner	24
Forutsigbare rammer	24
Invitere til samarbeid i søknadsarbeid	24
Samarbeid foreninger og kommune	25
Tiltak for videre arbeid i den nye kommunen	25

INNLEDNING

I forbindelse med kommunesammenslåing av Bø og Sauherad er det gjennomført en [undersøkelse](#) blant frivillige lag og foreninger i forberedelse til ny kommune, høsten 2019. Undersøkelsen er sendt ut til alle som på frivillig grunnlag arbeider for det mangfoldige organisasjonslivet vi har i kommunene.

I arbeidet med [kommuneplanens samfunnsdel for Midt-Telemark kommune](#) ble det invitert til tematiske dialogmøter med innbyggerne. Det ble også gjennomførte samtaler med frivillige lag og organisasjoner der det kom inn flere innspill til kommuneplanen. Disse innspillene gjenspeiles blant annet i planens satsingsområde 1.2. (fokus på samskaping) der målet er at Midt-Telemark kommune skal ha en sterk og aktiv frivillig sektor. For å nå dette målet skisseres fire strategier:

- 1.2.1 Kartlegg aktivitet i frivillig sektor og potensiale for samskaping med kommunen
- 1.2.2 Samarbeide med frivillig sektor om forutsigbare rammevilkår
- 1.2.3 Høyre frivillig sektor i aktuelle saker
- 1.2.4 Samarbeider med og ha regelmessig dialog med frivillige lag og organisasjoner

Denne spørreundersøkelsen følger opp disse strategiene og innsamlet data skal inngå i kunnskapsgrunnlaget for frivilligstrategi for den nye kommunen.

I utsendelsen av undersøkelsen er det også bedt om at lag og foreninger sender oppdatert kontaktinfo med kontaktperson for sitt lag/forening/organisasjon. Det er også blitt bedt om tilbakemelding dersom organisasjonen ikke lenger er aktiv.

OM UNDERSØKELSEN OG RESULTATENE

Det er benyttet *Google forms* til utarbeidelsen av undersøkelsen, som så er sendt ut per epost. Undersøkelsen er utarbeidet i 3 deler:

1. informasjon om organisasjonen
2. medlemskap og deltagelse
3. aktivitet

Undersøkelsen er sendt ut til over 160 lag og organisasjoner i Bø og Sauherad, hvorav flere eposter er kommet i retur på grunn av utdatert epostadresser. Vi har mottatt flere varsler om nedlagte organisasjoner.

På bakgrunn av det overnevnte tas i denne sammenheng utgangspunkt i at det per dags dato¹ er 147 aktive lag og organisasjoner i Bø og Sauherad. Av disse har 52 svart på undersøkelsen, noe som tilsier en svarprosent på 35,1 %.

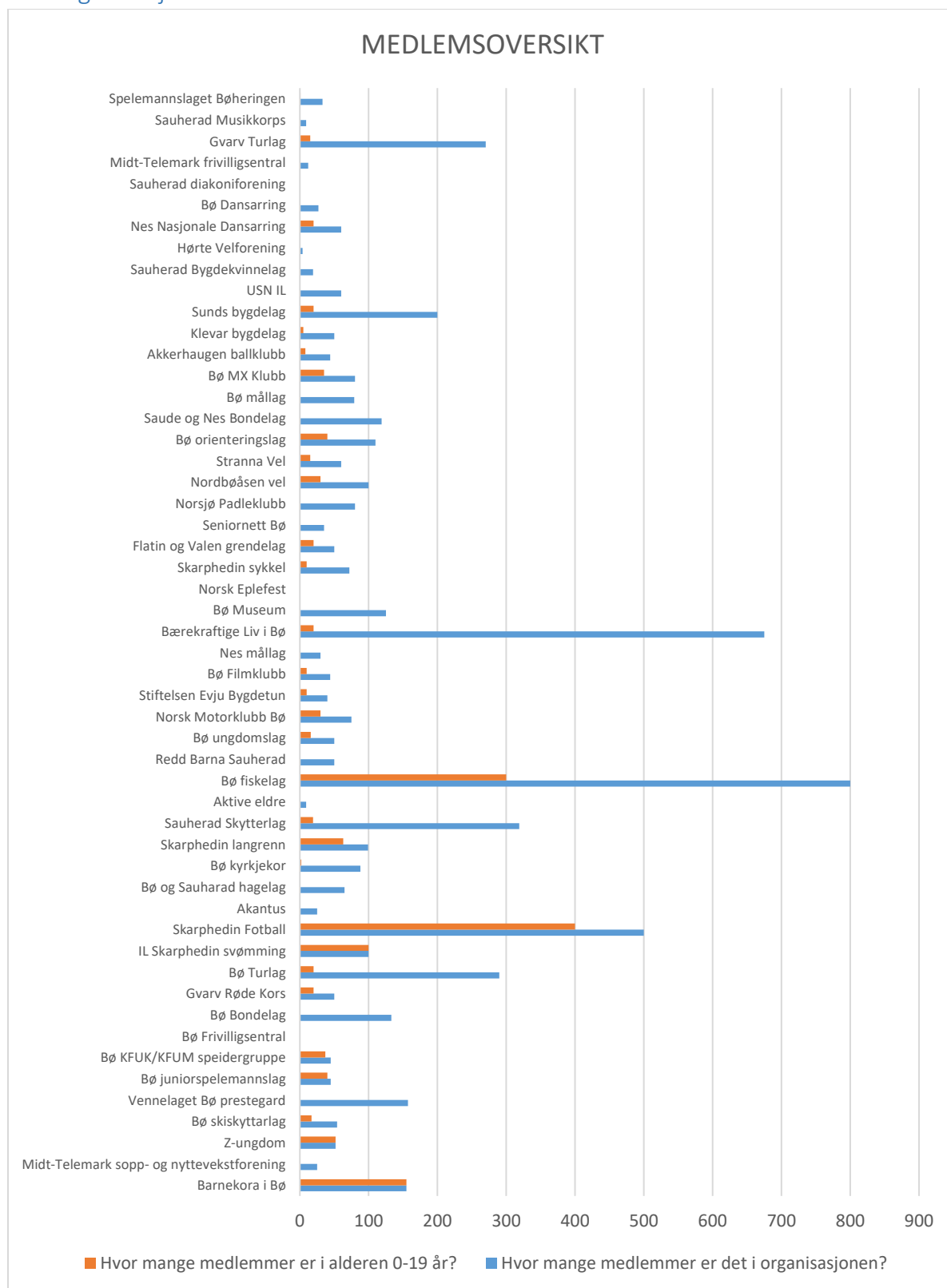
Selv om det er høy svarprosent er utvalget og respondenter lavt i utgangspunktet. Derfor vil data som presenteres i det neste kun være en hentydning til hvordan frivilligheten i Midt-Telemark fortoner seg, og ikke den hele og fulle sannhet. Med så få besvarelser som 52 ville nokså få flere besvarelser ha gitt tydelige endringer i resultatene. Det er ikke i fremstillingen foretatt vurderinger/utregning av standardavvik, normalfordeling eller andre former for tiltak for å luke ut eventuelle feil.

¹ November 2019

RESULTATENE

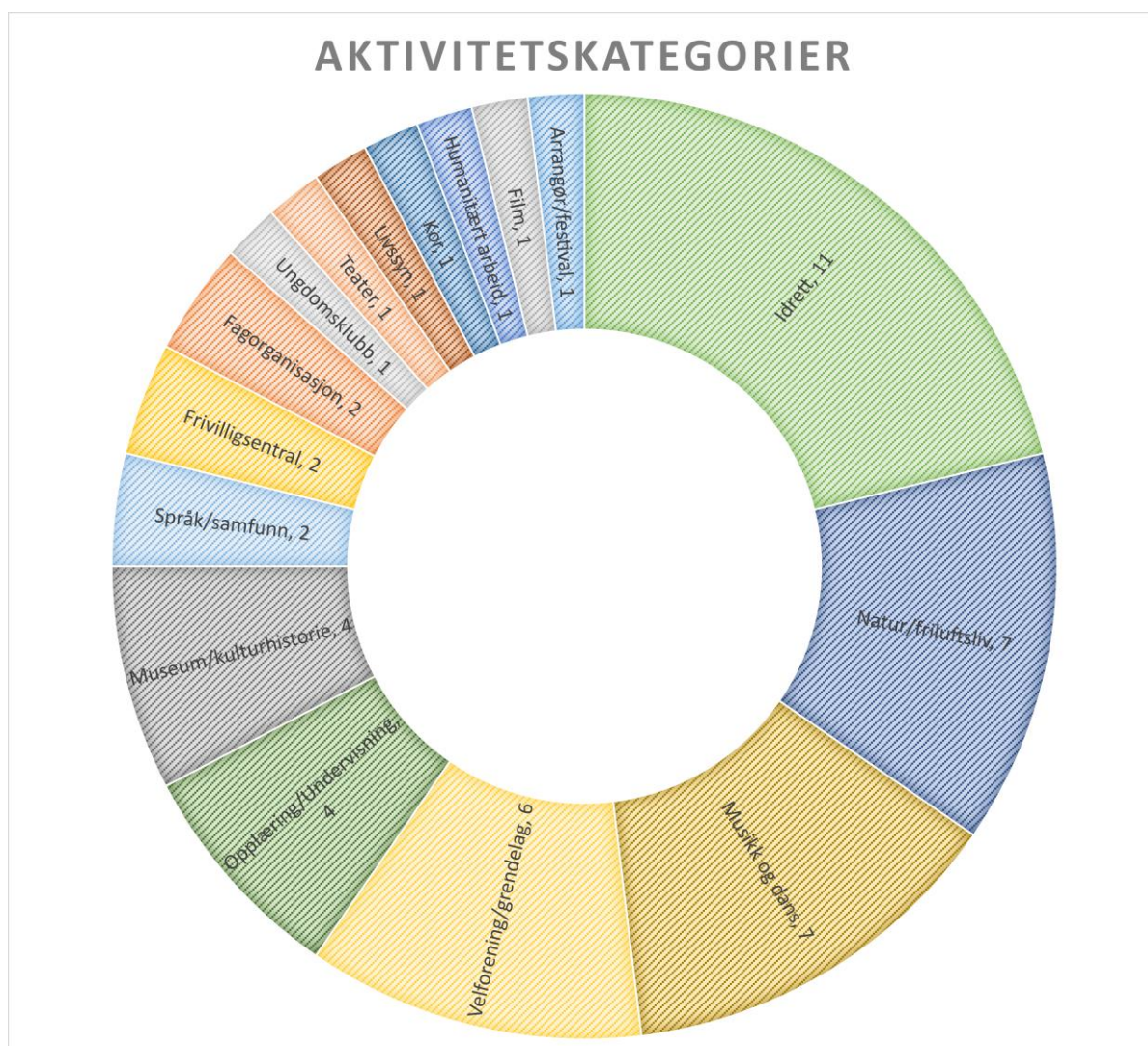
Om organisasjonene

Figur 1 – Medlemstall for de 52 organisasjonene som besvarte undersøkelsen.

Oversikten over i *figur 1* viser medlemstall for voksne og barn. Tallene er innmeldt av lagene selv, og svarene er ikke kvalitetssikret opp mot offisielle medlemsregistre. Tabellen gir oversikt over hvilke organisasjoner som har eller ikke har aktive medlemsmasser, og størrelsesforholdet mellom medlemstall og medlemmer i alder opp til 19 år. Noen organisasjoner antar vi baserer sine svar på tall fra offisielle medlemsregister, mens andre trolig baserer sine tal på medlemsgrupper på sosiale medier e.l. Kan heller ikke utelukke at noen her har meldt inn aktivitetstall. Det er også tydelig at flere organisasjoner ikke er medlemsbaserte organisasjoner. Flere opplyser også at aktiviteten deres blir båret av stor dugnadsinnsats som ikke gjenspeiles i medlemstallene.

Av de som har svart (52) er det særlig besvarelser fra kategoriene idrett, natur/friluftsliv, musikk/dans og velforening/grendelag som er mottatt. 52 besvarelser er for få besvarelser til å kunne gi et riktig bilde av om dette er *faktisk* størrelsesforhold mellom de ulike aktivitetskategoriene (*figur 2*).

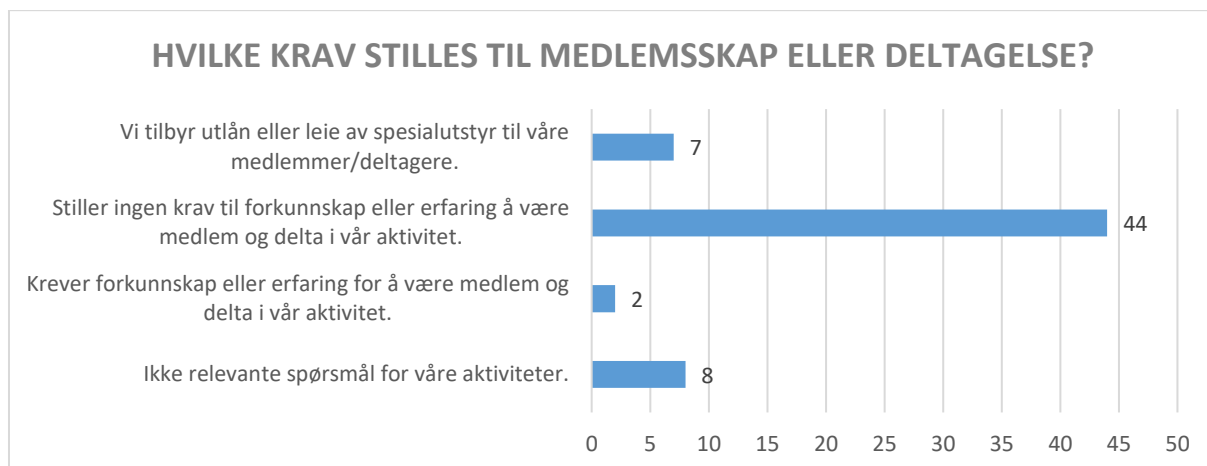

Figur 2 - Størrelsesforhold mellom aktivitetskategorier

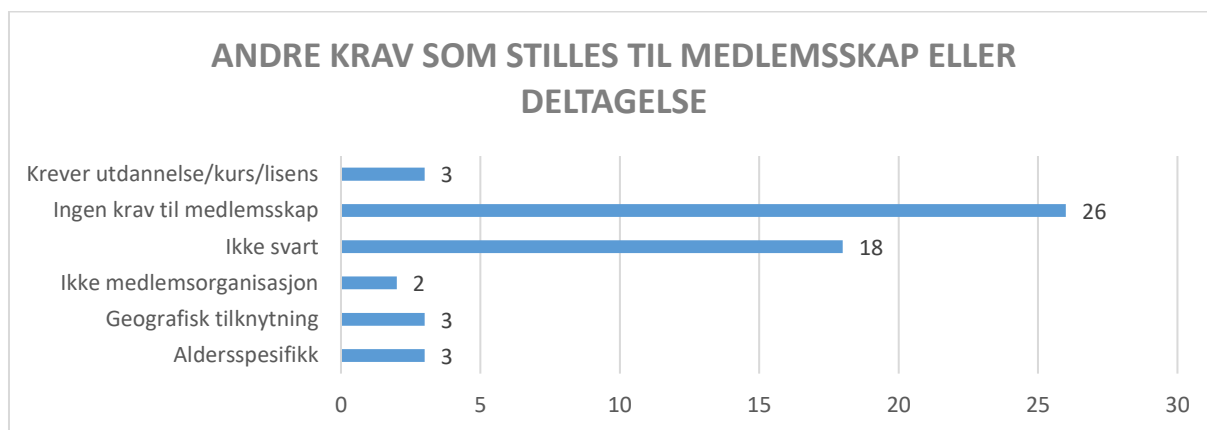
Medlemskap og deltagelse

I det neste presenteres medlemskap og kostnader knyttet til deltagelse i de ulike aktivitetene.

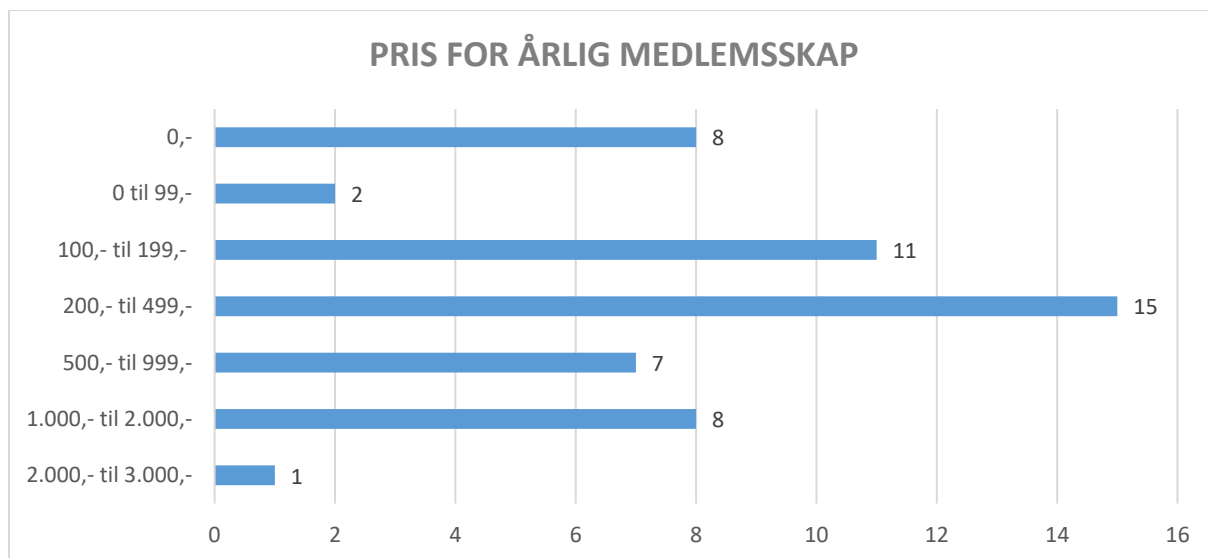
Figur 3 - Krav til medlemskap og deltagelse

Figur 3 viser at de fleste aktivitetene (44) ikke krever forkunnskap eller erfaringer for deltagelse, mot 2 av aktivitetene krever forkunnskap og erfaring for deltagelse. Det er i dette spørsmålet gitt mulighet for flere svar, og ett tilleggsspørsmål om det tilbys utlån av spesialutstyr til medlemmer/deltagere eller ikke.

Figur 4 - Andre krav til medlemskap eller deltagelse

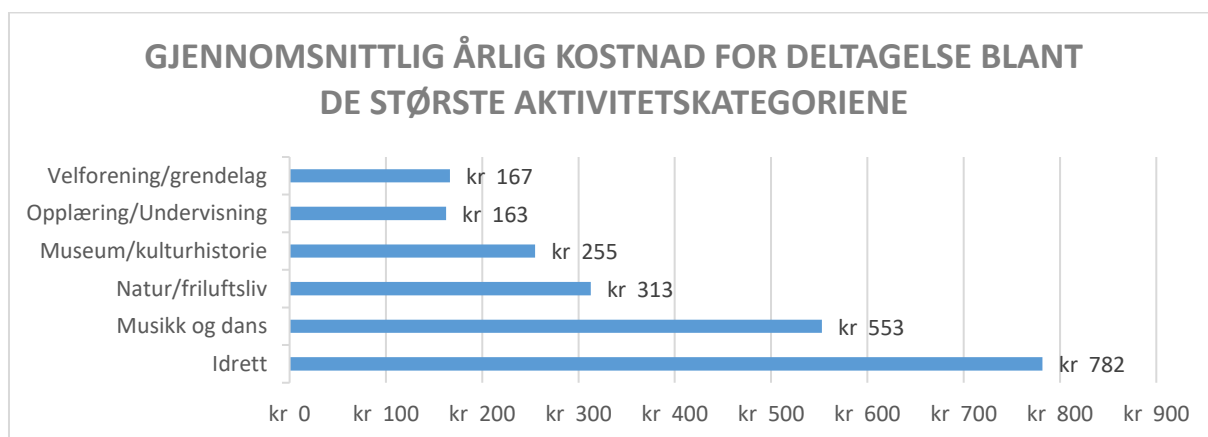
Figur 4 viser øvrige krav til deltagelse eller medlemskap. Mange organisasjoner (26) stiller ingen krav til medlemskap (utover årlig kontingent), og kun ett fåtall av organisasjonene stilles det særskilte krav til medlemskap (3). Kun et fåtall av organisasjonene er aldersspesifikke eller basert på geografisk tilknytning. Også her er det gitt mulighet for flere svar.

Figur 5 - Medlemskontingent

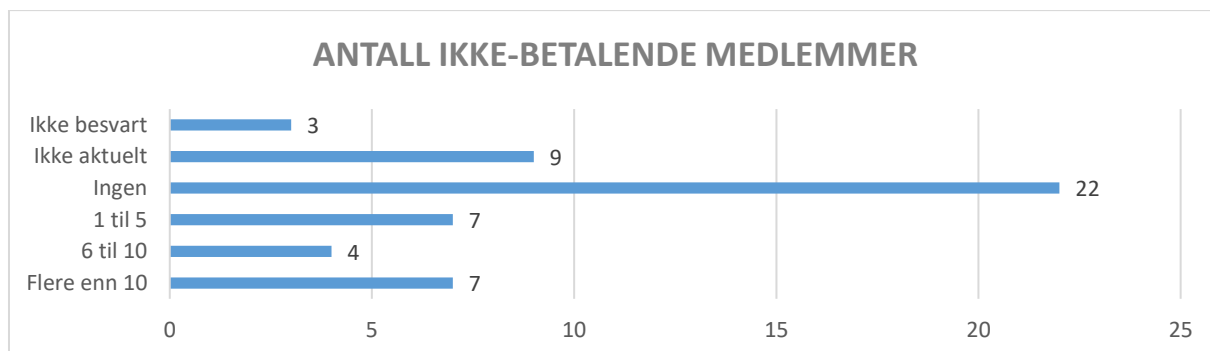
De fleste organisasjonene opererer med lave kontingenter for årlig medlemskap, slik vi ser i *figur 5*. Merk at flere organisasjoner har i sin besvarelse oppgitt flere priser for medlemskap. I disse tilfeller er det i *figur 5 og 6* tatt utgangspunkt i de høyeste oppgitte prisene. Det vil si at flere tilbyr ulike priser/rabatter basert på alder og for familier vs. enkeltmedlem. Dette kommer vi tilbake til senere i *figur 8*.

I *figur 6* er gjennomsnittskostnad for kontingent for årsmedlemskap beregnet per aktivitetskategori. Det er kun tatt utgangspunkt i de kategoriene der vi har mottatt 4 eller flere besvarelser. Her fremgår det at idrett og musikk/dans er de mest kostbare aktivitetene.

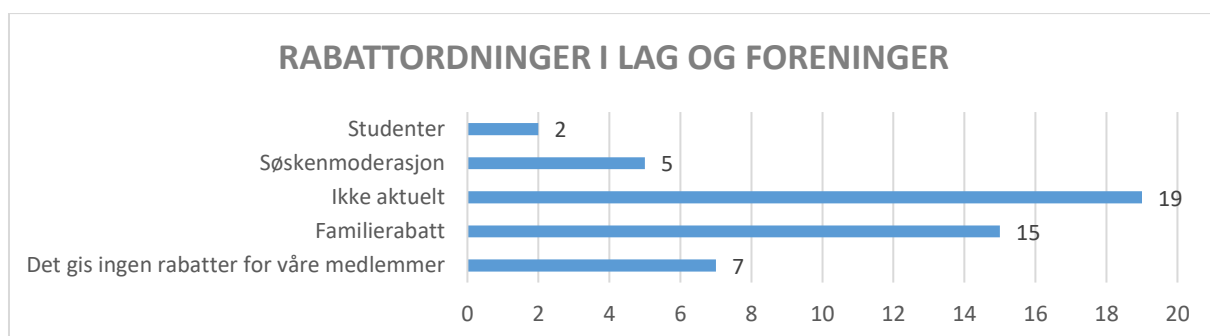
Figur 6 - Gjennomsnittlig medlemskontingent

Kommunene har i 2019 etablert en kontingentkasse som gir lag og organisasjoner mulighet for å søke støtte til å dekke medlemskap for noen av sine barnemedlemmer. Av oversikten under, *figur 7*, ser vi at det er 18 organisasjoner som melder at de har *ikke-betalende* medlemmer. Merk at 2 av de som har svart «Flere enn 10» melder om større dugnadsgjenger på opp mot 100 personer som er aktive men ikke-betalende (utover dugnad, som kan antas å være dugnad i sammenheng med større festivaler).

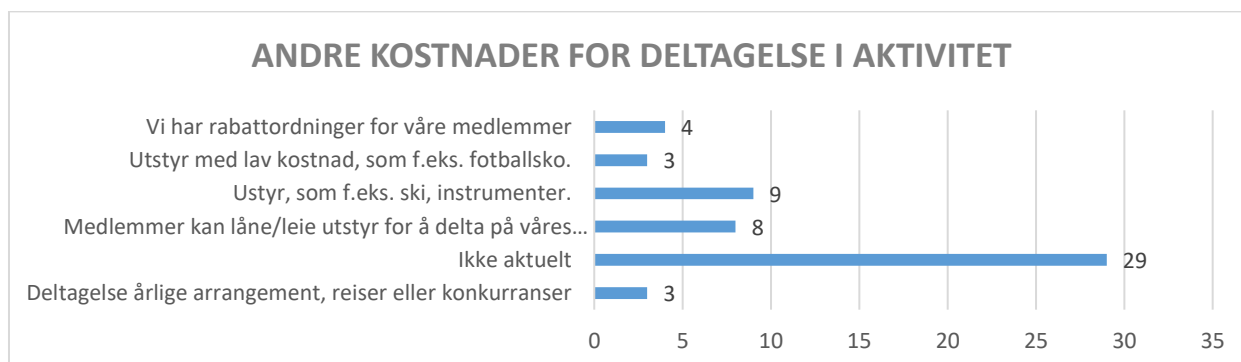

Figur 7 – Ikke-betalende medlemmer

Familierabatt er den mest brukte rabattordningen (15) for medlemskap i organisasjonene. Legg merke til kun 2 som gir studentrabatt i figur 8.

Figur 8 - Rabattordninger

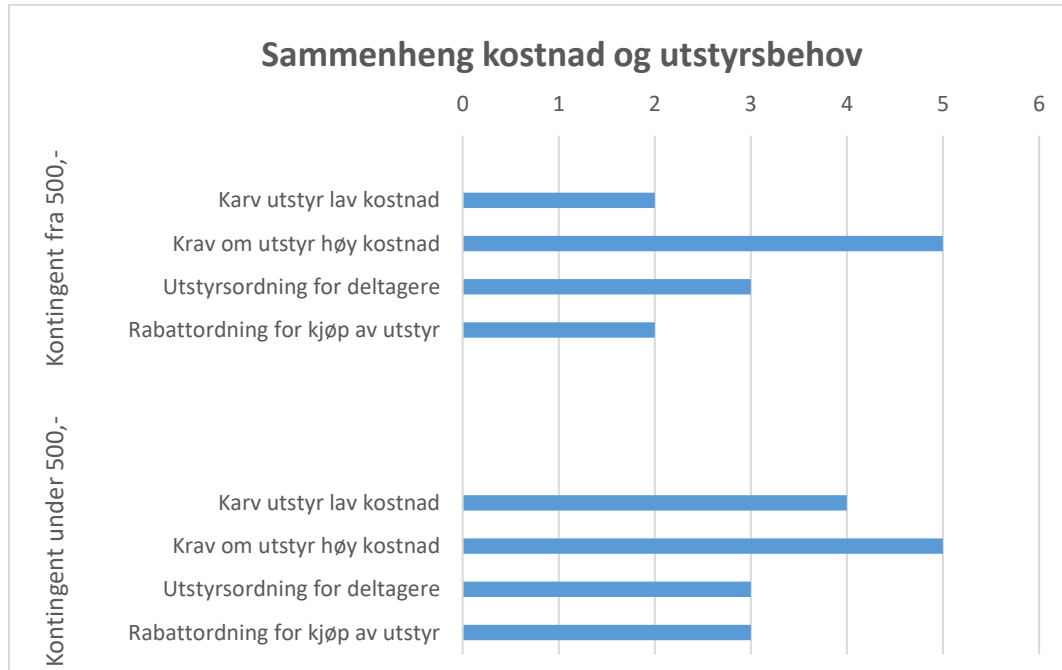
Figur 9 - Øvrige kostnader for deltagelse

I figur 9 vises at 12 opplyser at aktivitetene de driver med medfører større eller mindre kostnader utover årsmedlemskap. 12 organisasjoner har enten en rabattordning for kjøp av utstyr eller en utstyrsbank hvor medlemmer kan låne eller leie utstyr. I tillegg til utstyr er det noen få aktiviteter som medfører ekstra kostnader til årlige arrangement, reiser eller konkurranser.

Ser man nærmere på hvilke aktiviteter som krever dyrt utstyr, så gjelder dette musikk der det kreves instrumenter og det gjelder idretter som krever skiutstyr eller utstyr til motorsport. Figur 10 er satt opp for å se om det er forskjell i om aktiviteter med lave kontingenter krever mer utstyr eller omvendt. Det viser seg å være nokså lik fordeling. Flere tilbyr utlånsordninger eller innkjøpsordninger

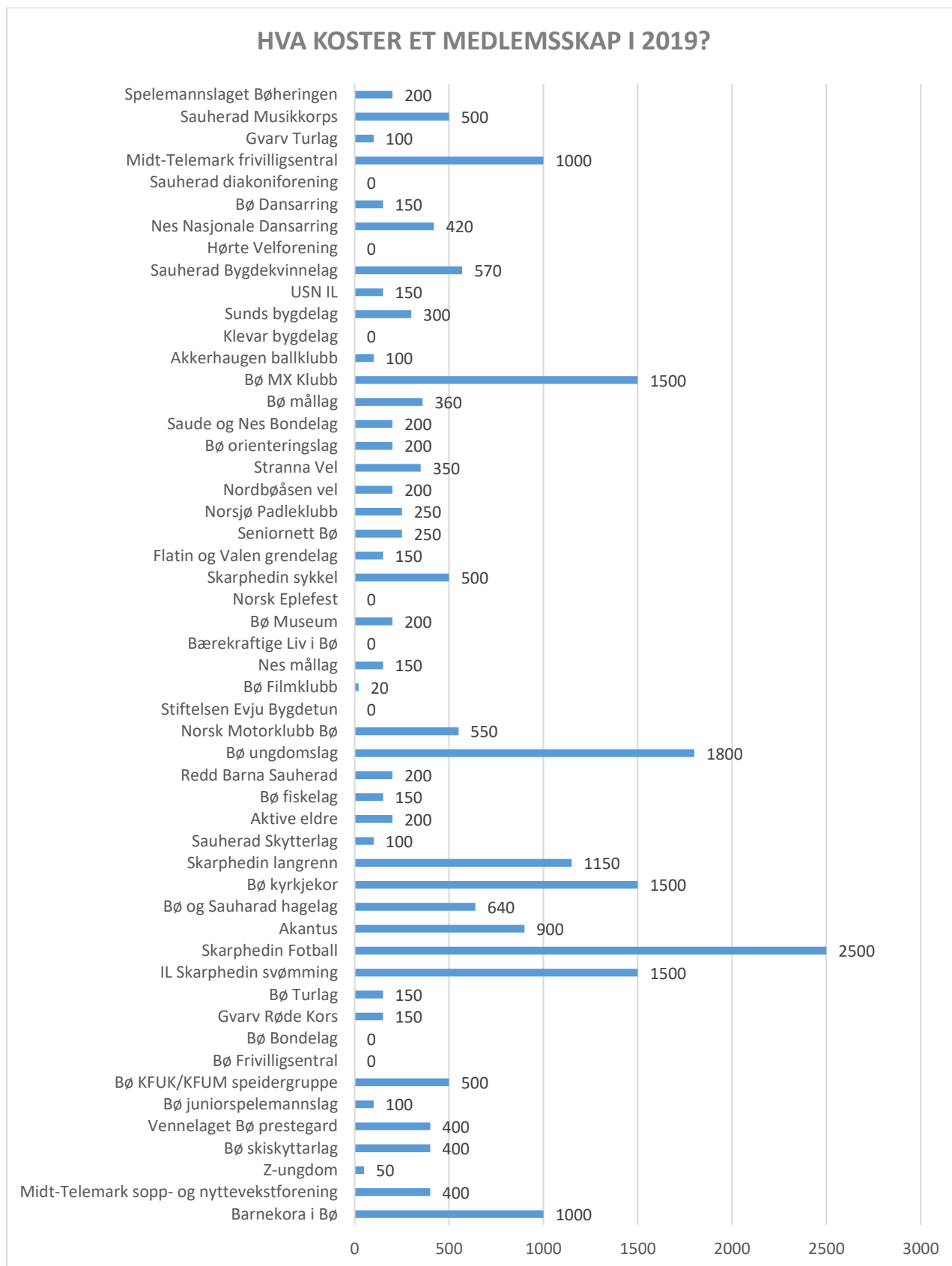
med rabatt til sine medlemmer uavhengig av om det er høy/lav kontingent eller om det er krav til utstyr med lav/høy kostnad.

Figur 10 - sammenheng mellom kostnad og utstysbehov

Figur 11, på neste side, viser pris for medlemsskap. Resultatene er basert på innmeldte priser. Noen har meldt inn flere priser. I disse tilfellene er det tatt utgangspunkt i de høyeste prisene. Det er flere som, vist tidligere, operer med flere rabattordninger og ulike kontingenter basert på alder. Som eksempel kan nevnes at Skarphedin Fotball, som i denne oversikten har høyest kontingent på 2500,-. Denne prisen gjelder kun for de eldste. Kontingent for de yngre medlemmen er langt lavere. For flere aldersbestemte lag er årskontingent til Skarphedin Fotball på 750,-. Ett annet eksempel er Bø ungdomslag der det koster 1800,- for deltagelse i barne- og ungdomsteateret, men for øvrige medlemmer koster det i overkant av 300,- for ordinært medlemsskap.

Det er også noen organisasjoner som tilbyr medlemsskap, der medlemsskap ikke er ett krav for deltagelse i aktivitetene. I idrettsaktiviteter er det ofte krav om medlemsskap pga lisenser og forsikring, mens det for flere andre aktiviteter er medlemsskap valgfritt. Noen tilbyr former for støttemedlemsskap.

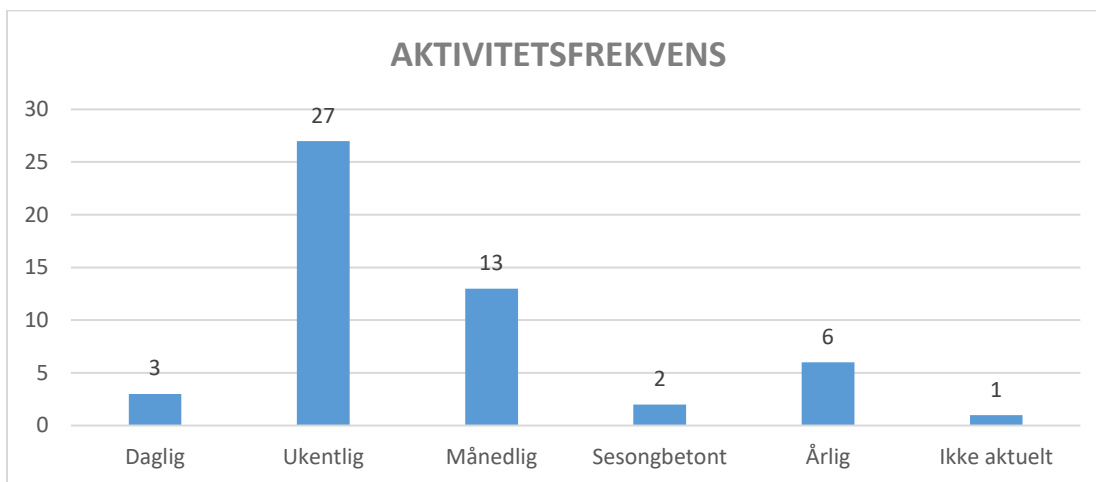
Figur 11 - Kontingent for medlemskap. Merk at det er tatt utgangspunkt i dyreste kostnad hos de lagene som har oppgitt flere kostnader for medlemskap. Flere av de dyreste tilbyr reduserte priser for lavere alderstrinn.

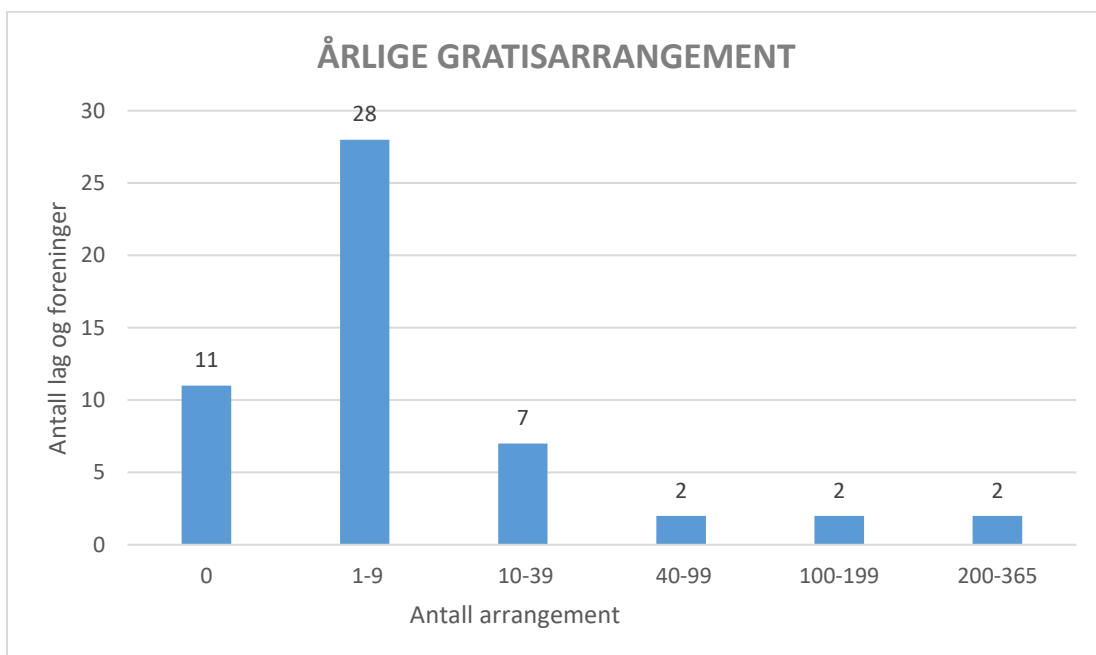
Aktivitet

Under tema *aktivitet* berører vi tema som aktivitetsnivå, finansiering av aktivitet, bruk av betalt arbeidskraft til aktivitet, samt behovet og bruken av anlegg til drift av organisasjon og gjennomføring av aktivitetene.

Figur 12 viser aktivitetsnivået for lag og foreninger i Bø og Sauherad. Over 50% av lag og foreninger har ukentlige aktiviteter eller oftere, i sin organisasjon. Det viser seg også at det er stort omfang av gratisaktiviteter årlig (figur 13). De fleste har flere årlige gratisarrangement, og noen få utmerker seg med å ha svært høy aktivitet som genererer gratis aktivitet for mange. Det er viktig å merke seg at det kan forekomme over- eller underrapportering i besvarelsene også her. Dette er det ikke tatt høyde for i fremstillingene.

Figur 12 - Aktivitetsfrekvens

Figur 13 - Gratisarrangement

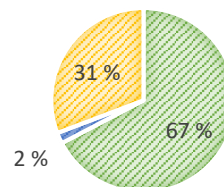
Eksterne midler

67% av de spurte opplyser at de søker eksterne fond og stiftelser om støtte til drift av sin organisasjon (figur 14).

Videre så skiller musikk/dans/kor/teater seg ut som ivrige søkere, der nesten samtlige søker eksterne midler. Det opplyses av flere som ikke søker eksterne midler, at mye av aktiviteten er finansiert ved dugnader.

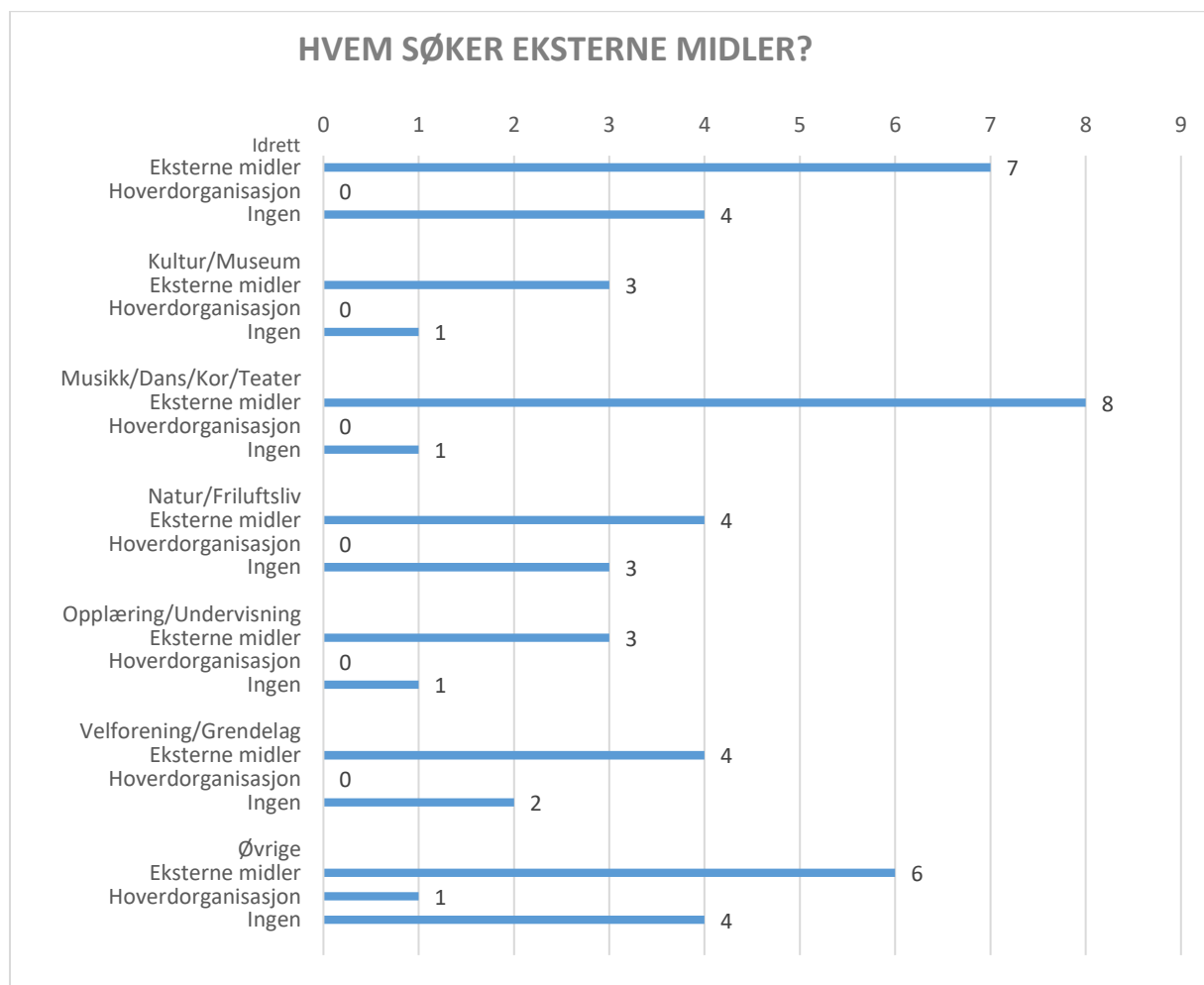
SØKES DET EKSTERNE MIDLER?

■ Eksterne midler ■ Hoverdorganisasjon ■ Ingen

Figur 14 - eksterne midler

HVEM SØKER EKSTERNE MIDLER?

Figur 15 - hvem søker eksterne midler?

Hvilke støtteordninger benyttes for å styrke drift og aktivitet ?
Frifond, dugnad, kontingentkasse, ulike fond og støtteordninger
Ingen per dags dato
Frifond
rabatterte medlemsavgifter, klubben dekker kostnader til en del konkurranser osv
søknader til spes. prosjekt
Søker støtte, arrangerer sjokoladekapleik, basarer
Dugnad, frifond, gaver
Ulike tilskuddsordninger Bufdir, Sparebankstiftelsen, Røde kors og andre
Tiltaksmidler overføres fra Norges Bondelag
Vi skaffer alle våre penger selv på dugnad, ingen faste støtteordninger.
Søknad om pengesøtte, samarbeid med andre lag
Kultur- og gavemidler
Sparebankstiftelser, LAN-midler og spillemidler
Div. Søknader til stiftelser osv
Søker om midler
voksenopplæring, andre ulike støtteordninger etter søknad
Dugnad, sponning, tippemidler etc.
Kommunal
Søknader m.a. fra stiftelser for drift og aktivitet
Grassrotandelen og bingo drift.
Egne innsamlede midler.
Banker, kommune, Frifond
ingen
Søknad stiftelser og kulturmidler.
Frifond
Ingen

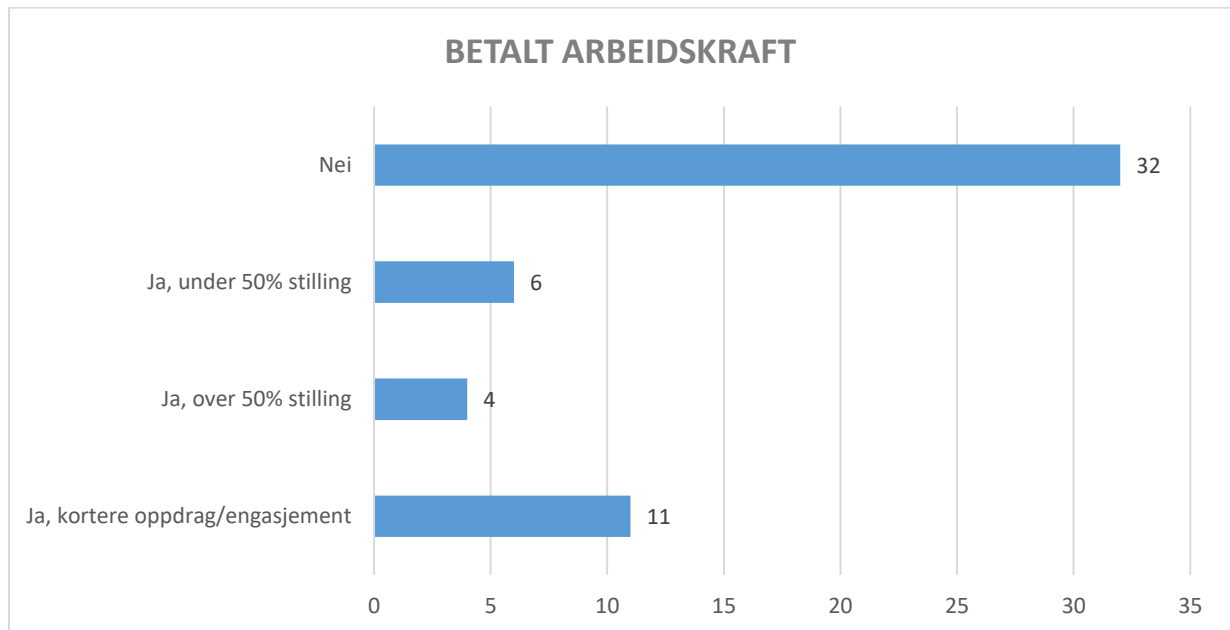

Søknad til sparebankstiftelser. Samarbeid med andre lag og foreninger.
Tilskot frå Bø kommune og søker om ulike tilskot til aktivitet
Tilskudd fra kommune + sponsormidler fra lokalt næringsliv
Sponsorer/treningsavgift
Søker bl.a. Sparebankstiftinga
Støtte fra kommunen
Midler fra kommune (...) idrettsforbund (...), (...) Gjensidigestiftelsen og Sparebankstiftelsen o.a.
Nordbøåsen utbyggerlag
Dugnad
Søke på ulike økonomiske midler
Ingen
Sentrallredd i organisasjonen, Sparebankstiftinga (Sparebanken DIN), Bø kommune, kulturmidlar.
Årlig søknader til diverse stiftelser, sponsorer
Kommunale midler
Søker i fond
Ingen. vi arrangerer loppemarked osv. for å få inn penger.
ingen
ingen
Komunalt tilskud til 17.mai arr
Oppmøte som registreres og søkes støtte for. Søker om tilskudd. Arrangementer.
Ingen
Gaver
Statstilskudd, kommunalt tilskudd og prosjektsøknader
Frivillig innsats.
Driftsstøtte gjennom tilskuddsordning i Sparebank1Telemark og Musikkens Studieforbund
Søker om støtte lokalt og eksternt.

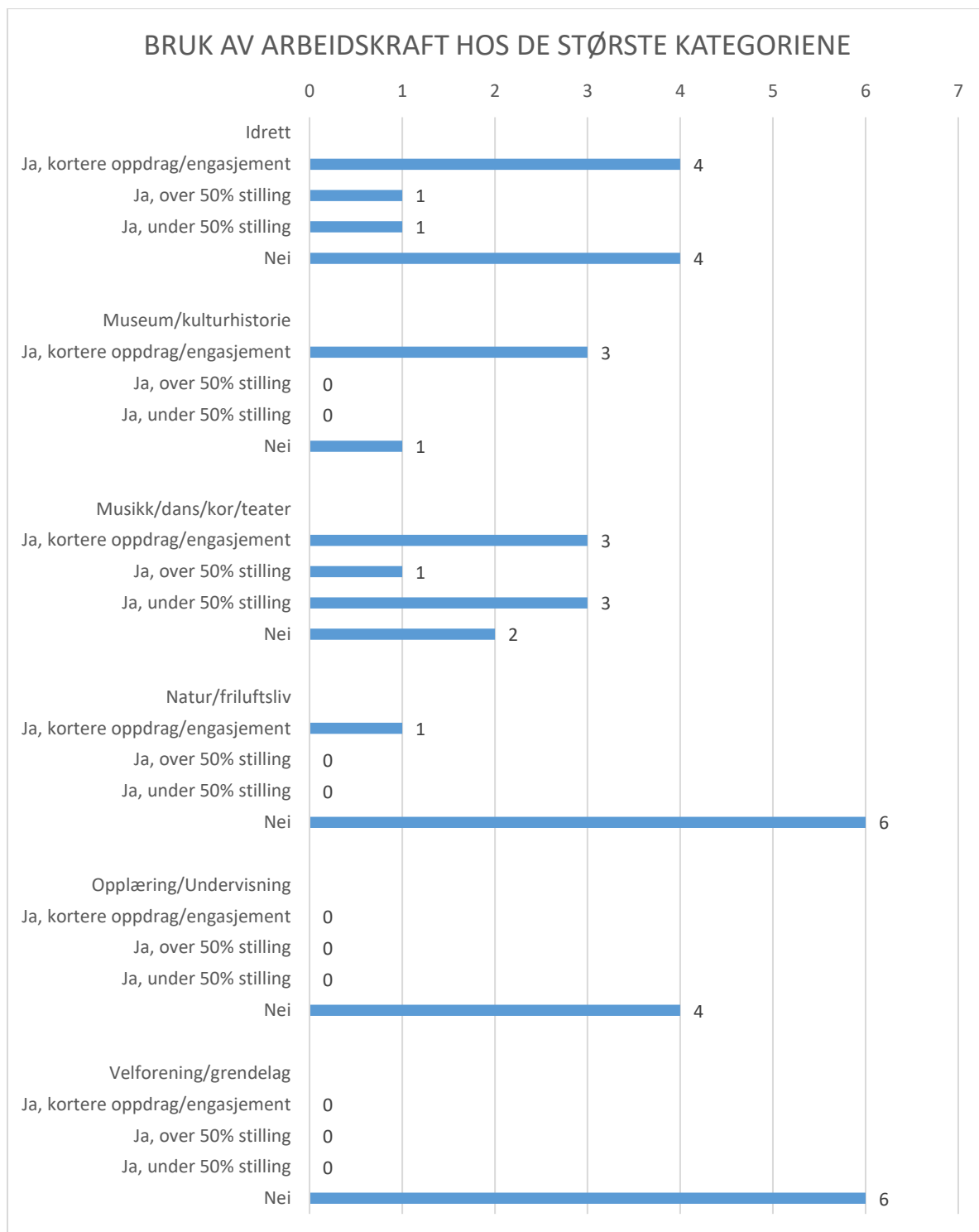
Betalt arbeidskraft og bruk av anlegg

De fleste organisasjonene ser ut til å driftes helt og holdent på frivillig basis. 6 organisasjoner har ansatte i under 50% stilling og 4 har ansatte i større stillinger. I tillegg er det 11 som betaler instruktører/aktivitetsledere/omvisere/koordinatorer i kortere engasjement (*figur 16*).

Figur 16 - Betalt arbeidskraft

De fleste som ansetter personer i stillinger er først og fremst innenfor musikk/dans/kor/teater, etterfulgt av idrett og museum/kulturhistorie (*figur 16*). Ser vi resultatene i *figur 16* i sammenheng med resultatene i *figur 15 – Hvem søker eksterne midler* ser vi en viss sammenheng der ansatte generere flere søknader om ekstern finansiering og/eller større behov for ekstern finansiering.

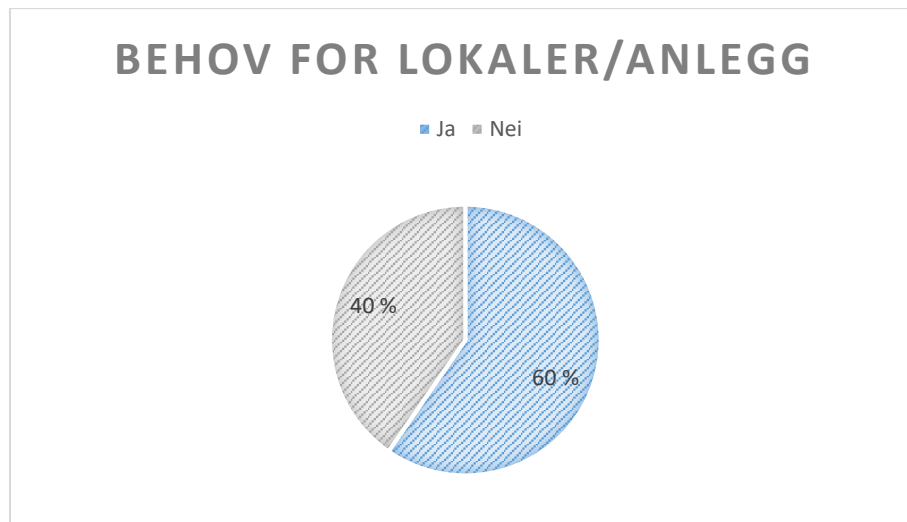

Figur 17 - Arbeidskraft. Aktivitetskategoriene med færre en 4 besvarelser er utelatt fra denne fremstillingen.

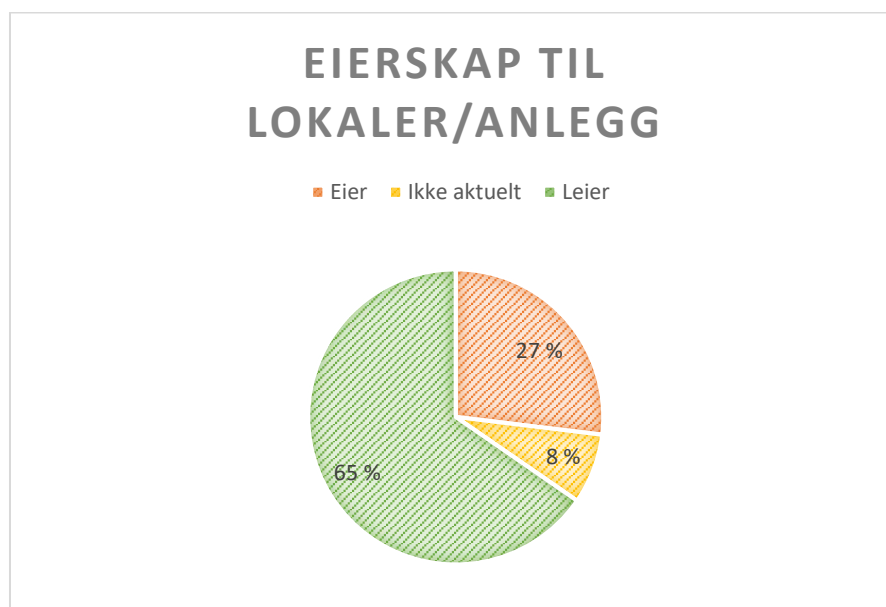

Fra figur 18 og 19 ser vi at de aller fleste som benytter anlegg/lokaler (60%) i drift av sine organisasjoner er leietagere (65%). Det er altså de færreste som eier anlegg eller lokaler selv.

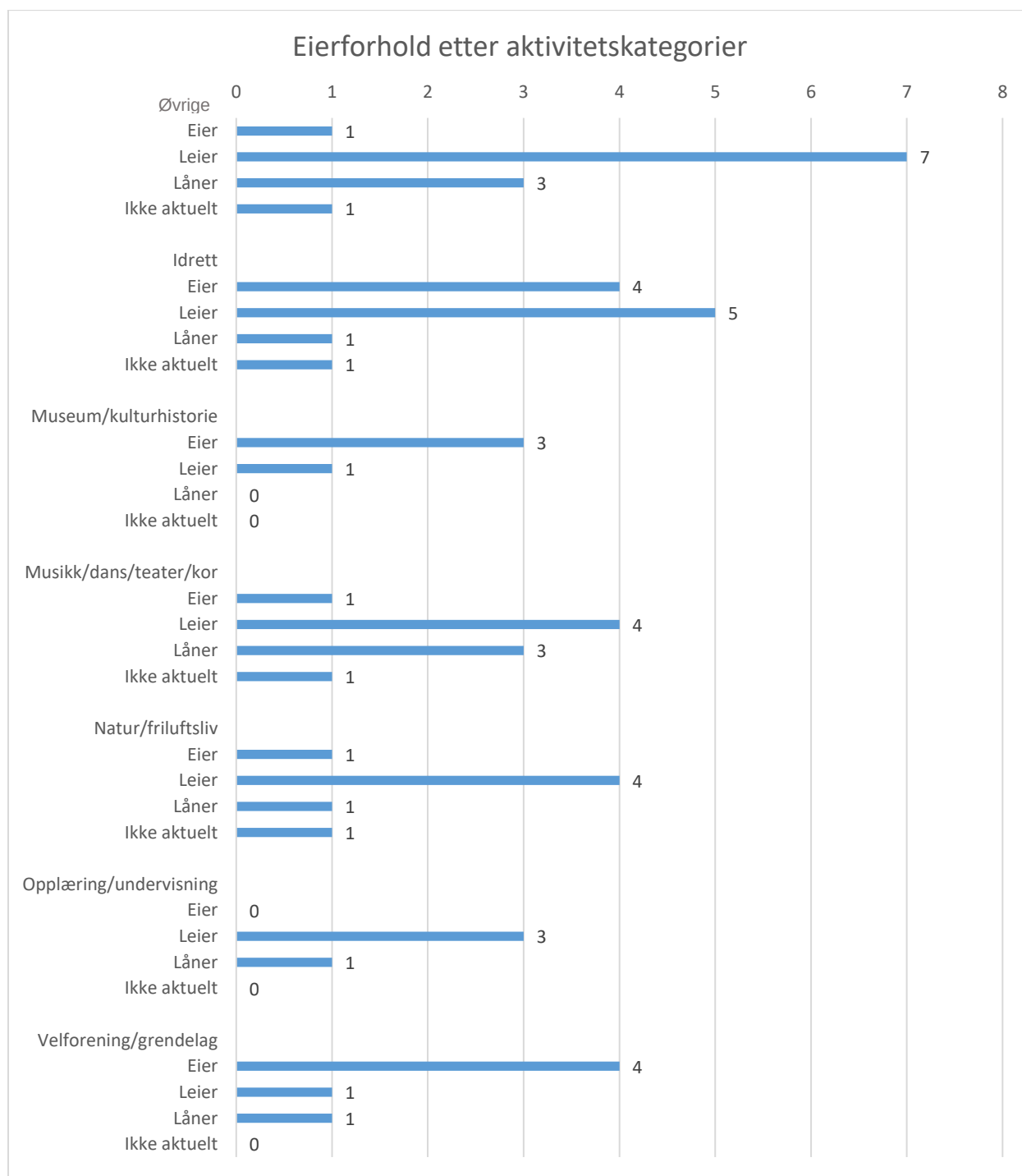
Ut fra figur 20 er det tydelig at velforeninger/grendelag, idrett og museum/kulturhistorie som driver mest aktivitet i selveide anlegg. Ellers er det ett fåtall som låner og svært få der anlegg/lokaler ikke er aktuelt.

Figur 18 - Behov for lokaler/anlegg i drift av organisasjonen

Figur 19 - Eierskap til lokaler/anlegg

Figur 20 - Eierforhold etter aktivitetskategorier

Har dere eller ønsker dere samarbeid med kommunen?
Ja gjerne det
Vi har ikke - ønsker om mulig.
Ja, gjerne det. Hyggeleg at de spør! Har vore frivillig i ungdomsklubbarbeid i Bø i nesten 30 år, og fyrste gong det spørsmålet kjem ;-)
Ja
Vi ønsker å styrke samarbeidet med kommunen
Fint med kulturmidler.
Ja
Ja
Ønsker samarbeid og dialog med kommunen
Ja. Vi ønsker å etablere ein beredskaps avtale med kommunen. Ein lignende avtale vi hadde med sauherad kommune
Samarbeider med kommunen om enkelte prosjekt. Er viktig for å gjennomføre prosjekt
Ja, vi har noe, men det har et klart forbedringspotensial.
Ønsker samarbeid (parkering Sandvoll med mer)
Samarbeider med Bø Kulturnettverk
Vi ønsker samarbeid
ikke pr nå, men vil jo gjerne om det passer :-)
Ja
Har.
Ja, vi ønsker samarbeid med kommunen. Vi er en paraplyorganisasjon for 9 medlemsorganisasjoner
Vi låner tomt av Bø kommune
Ja. Vi har samarbeid om kopiering og informasjon. Kontakt i forhold til å påvirke at barn og unge får oppfylt sine rettigheter. Noe samarbeide med TIK. Låner lokaler.
samarbeider med musikkskulen i dag og fortsetter gjerne med det.
Ingen samarbeid nå men ønsker framover. Me har store kostnader rundt leie, vedlikehold osv. Ingen støtte pr dags dato.

Vi samarbeider med kommunen gjennom Museumstyrar som har faste undervisningsdagar på bygdetunet, DKS og Kulturskolen med undervisning i folkedans i våre lokaler.
Kommunen leiger Kjernehuset
Ja. Ønsker å samarbeide for å fremme bærekraftig samfunnsutvikling og grønn omstilling lokalt.
Ja og ønskjer meir samarbeid
Norsk Eplefest har et godt samarbeid med kommunen, og er helt avhengig av et fortsatt samarbeid
Ja til en hvis grad
Gjerne samarbeid om junior- og ungdomsklubb.
Har
Vi har et godt leieforhold ang. lokalet på Patmos og ønsker fortsatt å leie lokalet der, et godt utgangspunkt for våre aktiviteter. Ellers mulig vi kommer tilbake med ønsker senere :)
Har ikke, men er alltid fint med samarbeid
Ja
I noen prosjekter kan det kanskje vere aktuelt?
Vi har noe samarbeid med landbrukskontoret.
Ja, vi har og ønskjer fortsatt å samarbeide med kommunen.
Ja
Ja, vi ønsker oss et samarbeid med kommunen
Ja
I første omgang er det viktigste for oss er å være i stand å ta vare på den gamle skolen vi holder på å overta. Da er det viktig å kunne søke støtte til vedlikehold osv. i den nye kommunen. Vi er et bygdelag som primært har arrangementer for de eldre. Det er dessverre ikke så mange unge i vår del av kommunen.
Ja.
Ja
Ja
Vi har ikke hatt samarbeid med kommunen. I forhold til et samarbeid måtte det evt. være ved en hjelpetjeneste i begrenset målestokk. Til nå har vi forholdt oss til soknediakonen.
Vi har samarbeid og ønsker det videre
Ja, men ønsker IKKE flere undersøkelser hvor bare et eksakt tall godtas som svar, for det gir et misvisende svar. F.eks er kontingenten vår kr 100 for en enkeltperson, men kr 175 for familier.

Medlemsmassen vår fordeler seg STORT SETT likt på disse to innbetalingene, men dermed har vi bare en løs gjetning på hvor mange medlemmer som kan plasseres i forskjellige aldersgrupper, som f.eks 0-19 år .

Antall ikke-betalende medlemmer er for tiden 59, men vi luker ut bare de som ikke har betalt for de to siste år, og da er tallet 15. Som ikke-betalende kommer 4 æresmedlemmer i tillegg

Vi ønsker at kommunen dekker leie av Nordagutu Sambruksanlegg (f.t. kr. 6.000 pr. år)

Ja

Vurderinger

Om organisasjonene

Det er altså innkommet 52 besvarelser av 147 mulige. De fleste besvarelsene er innkommet fra organisasjoner innen idrett, natur/friluftsliv, musikk/dans og velforeninger. Størsteparten av aktivitetene stiller få krav til medlemskap og deltagelse, utover kontingent. Samtidig arrangeres det også svært mange gratisarrangement/-aktivitet i løpet av året.

Dette er et godt resultat for å oppnå mål om åpen og inkluderende aktivitet. Dette viser at frivilligheten i Midt-Telemark kommune har et stort ønske om å tilrettelegge for aktivitet for alle.

Det fins mange barrierer for deltagelse i aktiviteter, og økonomi kan ofte være et hinder. Særlig for familier med lav sosioøkonomisk status kan manglende midler til medlemskontingent og utstyr holde barn borte fra aktivitet. (Kulturdepartement, 2018) Generelt i Bø og Sauherad ser kontingentene til å holde et lavt nivå². Idretten og musikk/dans viser seg å ha den høyeste kontingenten for deltagelse, noe som også har vist seg i søknader til kommunens nye kontingentkasse der idretten og korps står bak de fleste søknadene. Det er også innenfor idrett og musikk/dans vi finner de store medlemsmassene av barn og ungdom. Dette er absolutt en viktig gruppe som har behov for lave kontingenter for å inkludere flest mulige.

Det er klart at det er behov for en varig kontingentordning videre i den nye kommunen. Det rapporteres også inn flere organisasjoner som har ikke-betalende medlemmer, enn de som til nå har søkt kommunens kontingentkasse. Det må selvsagt arbeides mer for å gjøre ordningen kjent.

Det er gledelig og se at det er mange som tilbyr familierabatter og søskenmoderasjon, og at det er flere organisasjoner som driver utstyrskrevede aktivitet tilbyr enten utlånsordning eller innkjøpsrabatter på utstyr for sine medlemmer.

Den fremtidige utviklingen av kontingenter er viktig å for kommunen å følge med på. Det er en økende trend til at lavere oppslutning om dugnad flere steder i landet leder til høyere kontingenter. Dette kan også gå utover deltagelsen for barn og unge.

Aktivitet

Det drives mye aktivitet i Midt-Telemark. Langt de fleste gjennomfører ukentlige aktiviteter eller oftere, og de fleste tilbyr flere gratisarrangementer i løpet av året. Det fremstår som at det er mange arrangement og aktiviteter med lav terskel, som ikke krever stor kunnskap/erfaring for deltagelse.

Dugnad vs. ansatte

Det å håndtere denne aktiviteten kan være krevende for frivilligheten. Frivilligheten er i endring. Den frivillige innsatsen øker generelt i Norge, men viljen til å ta på seg verv og konkrete oppgaver i driften av organisasjonene har gått ned. Flere og flere bidrar inn i flere organisasjoner enn før, men samtidig er andelen av *kjernefrivillige* stabil. Dette har flere steder ledet til at organisasjoner i større grad enn tidligere engasjerer ansatte til å utføre oppgaver i den daglige driften som kontakt med det offentlige, søknads- og rapportskriving, og koordinering av det frivillige arbeidet. (Kulturdepartement, 2018)

² [Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse](#) – kostnader og kostnadsdrivere i barne- og ungdomsidretten, Kulturdepartementet 2020

I Bø og Sauherad ser vi at denne tendensen er til stede, men fremdeles er størstedelen av frivilligheten dugnadsbasert. De som skiller seg ut er de som i størst grad har behov for koordinering av arrangement og behov for instruktører, som i idrett og musikk/dans/teater/kor. Ellers ser vi at museum/kulturhistorie også har noe behov for kortere engasjement og mindre stillinger for å koordinere sitt arbeid.

Flere organisasjoner har også meldt inn at de har store medlemsmasser og ikkemedlemmer som årlig bidrar stort til gjennomføring av konkrete arbeidsoppgaver under årlige festivaler. Denne dugnadsformen er utbredt og krever mye koordinering, og vi ser at noen organisasjoner har ansatte for å håndtere det overordna arbeidet.

Anlegg

Med anlegg menes det i denne sammenheng alle bygg og anlegg for gjennomføring av aktiviteten. Eksempel kan være idrettsanlegg, møtelokaler, teatersaler, øvingsrom, m.m.

Tilgang til lokaler er avgjørende for gode rammevilkår for frivilligheten. Særlig barne- og ungdomsorganisasjonene trenger rimelige lokaler for å utøve sin aktivitet. Noen benytter offentlige/kommunale bygg eller anlegg, mens andre har frivilligeide bygg. Uansett er det viktig at det fins nok lokaler, lokaler som egner seg til gitte aktivitet og lokaler frivilligheten kan håndtere kostnadsmessig.

60% av organisasjonene som har besvart undersøkelsen er avhengig av former for anlegg. Av disse er det kun 27% som eier egne lokaler, og langt de fleste leier lokaler til sin aktivitet. Velforeninger/grendelag, idretten og museum/kulturhistorie er størst på eiersiden, og resten stort sett leier eller låner anlegg.

Tilskudd

Det kreves en hel del for å drifte aktivitetene, og noen aktiviteter krever mer økonomi enn andre. Det er stor del av frivilligheten i Bø og Sauherad som er vant til å søke eksterne midler til sin drift. Det er tydelig at de som også har flest ansatte er de som er mest aktive i søknadsarbeidet.

Av de som ikke søker eksterne midler finner vi også organisasjoner, som for eksempel Røde Kors Sauherad, som arbeider for innsamling av midler som videreformidles. Slike organisasjoner har også mindre behov for eksterne midler.

Undersøkelsen har gitt organisasjonene mulighet for å skrive hvilke støtteordninger de benytter seg av, og variasjonen er stor. Like fullt ser vi at det kan tenkes at former for erfaringsutveksling eller samlinger for å formidle ulike typer søknadsordninger burde kunne tilbys. Flere organisasjoner har klart søknadsordninger de kan benytte, som de ikke har ført opp i sin besvarelse. Informasjon om ulike typer søkeordninger bør formidles til frivilligheten. Potensialet for å hjelpe frivilligheten til bedre økonomiske rammevilkår bør absolutt være til stede.

Samarbeid frivillighet og kommune

Undersøkelsen er avsluttet med ett åpent spørsmål om frivillighetens samarbeid med kommunen. Svært mange tilbakemeldinger går på ett ønske om mer samarbeid. Noen svar er lite konkrete og bør undersøkes nærmere. Andre svar er nokså konkrete på særlige utfordringer i forbindelse med finansiering av drift eller om leieforhold av anlegg og behov for lokaler, og andre igjen søker tettere samarbeid om konkrete prosjekter.

Oppsummering – viktige funn

- ✓ Mye aktivitet som stiller få krav til deltagelse.
- ✓ Lave kontingenter.
- ✓ Idrett og Musikk/Dans har høyest kontingent.
- ✓ Mange ukentlige gratis aktiviteter.
- ✓ Flere tilbyr utlånsordning av utstyr.
- ✓ Aktive søkere av eksterne midler, men fremdeles ett potensiale.
- ✓ Flest benytter seg av leide lokaler til sin aktivitet.
- ✓ Stort ønske om tettere samarbeid med kommunen.
- ✓ Relativt uvanlig med betalt arbeidskraft, men det forekommer.

Konklusjoner

Denne undersøkelsen har sett på noen generelle aspekter ved frivilligheten i den nye kommunen. Av svarene fremkommer det at frivilligheten er svært aktiv og mangfoldig. Det er et bredt spekter av organisasjoner som har svart, alt fra velforeninger, til idrettslag, kops og til bygdekvinnelag. På grunn av det store mangfoldet av organisasjoner har ikke denne undersøkelsen kunnet fange opp alle aspektene og variasjonene. Det er også få respondenter i undersøkelsen, og det er derfor ikke grunnlag for bastante konklusjoner. Med relativt få flere besvarelser ville ha endret enkelte resultater betydelig.

Forutsigbare rammer

Generelt er det lave kostnader forbundet med deltagelse i aktiviteter i Midt-Telemark, og til de kostbare aktivitetene gis medlemmer stort sett rabatt- eller utlånsordninger. Bruk av lønnet arbeid og drift av idrettsanlegg regnes som svært store kostnadsposter for foreninger. I Midt-Telemark er det få som benytter seg av betalt arbeidskraft og de fleste leier anlegg til sin aktivitet.

Fra tidligere undersøkelser vet vi at det er store variasjoner i foreningenes vilkår knyttet til både leie og drift av anlegg. Avtaler mellom kommunen og foreningene er mange, og varierende hvilke rammer som er knyttet til disse. Særlig gjelder dette der foreningene leier eller låner lokaler eller anlegg. Lokalene og anleggene driftes på ulikt vis, og utleie koordineres av flere ulike parter.

I overgangen til en ny kommune er forutsigbarhet viktig for de frivillige organisasjonene. Å vite hvordan økonomisk støtte og andre ordninger som leie og utlån av lokaler er planlagt løst, vil være viktig for organisasjonenes mulighet til å planlegge og videreføre sin aktivitet. Ved store endringer bør man i noen tilfeller vurdere overgangsordninger slik at ingen får plutselige negative utslag. Forutsigbarhet er viktig for organisasjonene, da det avgjør hvilke aktiviteter de kan sette i gang. Overgangsordninger kan være å videreføre noen eksisterende ordninger i Bø og Sauherad i en overgangsperiode, og benytte seg av tiden til å samordne og komme frem til gode løsninger for flest mulig.

Invitere til samarbeid i søknadsarbeid

Å søke eksterne midler virker å være utbredt, og frivilligheten har brei kompetanse på søknadsarbeid. For mange foreninger kan søknadsarbeid se ut til å være en viktig inntektskilde. Særlig gjelder dette foreninger med behov for lønna arbeidskraft og store utgifter til leie/drift av anlegg.

Det er ikke i undersøkelsen gått nærmere inn på graden av behov for eksterne midler, og heller ikke undersøkt hvilke utfordringer foreningene har med finansiering av egen aktivitet. Uansett hvordan dette henger sammen er det nærliggende å tro at det vil være behov for samarbeid ved å initiere samlinger hvor søknadsarbeid blir satt i fokus. Både for å informere om kommunens ordninger, og for å gi foreningene mulighet til å utveksle erfaringer.

Samarbeid foreninger og kommune

Det fremgår av undersøkelsen at foreningene er engasjerte i kommunene og i sitt nærmiljø. Mange organisasjoner samarbeider allerede med kommunene. I opprettelsen av og arbeidet med den nye kommunen må man sikre at man ivaretar bredden av frivilligheten. Det må legges til rette for gode prosesser som legger til rette for at flere som ønsker det kan samarbeide med kommunen. I en sammenslåingsprosess er det også viktig å gjøre frivilligheten kjent med hvordan den nye kommunen blir organisert. Undersøkelsen går ikke i dybden av *hva slags* samarbeid foreningene søker. Den stiller heller ikke spørsmål om samarbeid med næringsliv eller samarbeid mellom foreningene. Det vil derfor være viktig at kommunen i det videre arbeidet undersøker dette feltet videre. Eksempelvis invitere til workshops/samlinger for å diskutere frivillighetens utfordringer og kommunens rolle i den nye kommunen.

Tiltak for videre arbeid i den nye kommunen

- ✓ Koordinere årlige samlinger/kurs om søknadsordninger og søknadsskriving.
- ✓ Gjennomføre workshops/samlinger for å diskutere frivillighetens utfordringer og kommunens rolle.
- ✓ Gjennomgå eksisterende avtaler for bruk/leie av kommunale anlegg, og fornye disse for ny kommune.
- ✓ Revidere kommunale støtteordninger.
- ✓ Sørge for god synliggjøring av kommunale støtteordninger.